

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vákár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.

— Telefon hívószám 20. —

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. ÉLTHES GYULA

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.

Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak
Késziratok nem adnak vissza.

Évforduló.

Csikszereda, okt. 9.

(É). 1916 október 9-én a magyar és oláh ágyuk dörgésétől visszhangzottak a csiki hegyek. A magyarok Istene szolgáltatotta a történelmi és erkölcsi igazságot ezeréves székely népének. A büntető ítélet súlyos volt, de igazságos. Fényes elégtételt és megtorlást adott a székelységnek, melynek vagyonát elrabolni, földjét meghódítani, őt magát hontalanná tenni akarta az alattomos oláh sereg.

Szétverve és lerongyolódva, csufosan menekült a betört ellenség diadalmas hadaink elől. Hontalanná akart tenni s maga lett hontalan. A Székelyföld csonkítatlanul áll, Románia alól pedig kifutott a honi rög.

Egyet ért el csak az orvtámadó ellenség. Bemocskolta földünket s alaposan elpusztította vármegyénket. A büntető perben hozott ítéletet már végre hajtottuk, de hátra van még a polgári per. A sok vandalizmusnak az arát Románia kell megfizesse, ezt követeli a földi igazságszolgáltatás.

Emlékezünk 1916. október 17-ére, mikor a segesvári requirált száz elsőnek hozott haza a Hargita kanyargós meredekjén, melyet hat héttel azelőtt, a földi igazság hitében megrendülve, az emberi bitványságon elkeseredve, vérző szívvel, gyalog kellett megmasznunk. Hátra kellett hagynunk mindent, ami előttünk szent és becses volt. De milyen igaz öröm volt, mikor visszatértünkben a magas hegyekről ismét vi szontláthattuk Csikországnak feltároló panorámáját, apró kis falvaival és azokból is kiemelkedő fehér templomaival! Körülöttük koszoruba fonva örökzöld határhegyeink, melyek védelmünkre vannak rendelve és amelyeket éjnek idején oly könnyen lépett át az ellenség.

Szemeink előtt legkésőbb bontakozott ki városunk, az oláh betörés alatt legtöbb szenvedett Csikszereda. A visszafoglalás napján, október 9-én ellenségeink gyáva kezétől lángba borult Csikszereda és egy héten át bevilágította egész Al- és Felcsikot.

Kimondhatatlanul szorongó érzés volt, mikor megpillantottuk a város felett még mindig magasán gomolygó füstfellegeket és éreztük körülöttünk a füsttel telített levegőt. A várost előbb borzalmasan kifosztotta és kirabolta, azután felgyújtotta az ellenség.

Az évfordulón a sok keserűség,

szenvedés és anyagi veszteség dacára, örömnepet kellene üljünk, mert visszavonhatatlanul minden időkre, ismét jogos birtokunkba vettük földünket. Szomszéd vármegyénk és városaink meg is ünnepelték a dicsőséges évfordulót.

De vajjon tudunk-e mi igazán ünnepelni? Hajlandóságot ezideig nem látunk a vármegyében. A lelkeket még mindig a fojtó füst szállja meg és nehéz a lélegzetvétel; kábulásunkból, mint a főbeütött ember, nehezen eszmélünk.

Csikmegyében aránytalanul többen vesztettek a tisztviselők, a gazdák, a kereskedők és iparosok, mint az erdélyi betörés többi színhelyein. Nálunk az élet is sokkal később indult meg és ma is csak mi vagyunk széles e hazában, ahol az ágyu még szól s az élet sorvasztó nehezen indul meg.

Romániával való polgári perünk lezajlását mi nem várhatjuk meg. A tönkretett élethez anyagi erő kell, mert ellenkező esetben el kell pusztulnunk.

A lefolyt év alatt jóindulatban nem volt hiány, de ennél több alig történt ezideig. Ha nagy ritkán kimegyünk az emberek közé, egyebet nem hallunk és nem tapasztalunk, mint szomorúságot és csüggedést s csak igen kevés jó reménységet. Reménységből pedig, még ha több volna is, mint a milyen kevés van, megélni és produktív foglalkozást üzni nem lehet.

Az évfordulón meggyőződéseim szerint ezért nem ünneplünk úgy, mint a többi vármegyék. Súlyos gondok között, rengeteg véráldozat és igen nagy anyagi veszteségek után, nehéz az ünneplés, amihez ünneplő is kellene.

Erdély rekonstrukciójáról sokat hallunk, sokat olvasunk. Egy idegen bizton azt hiheti, hogy már túl vagyunk rajta, s talán az udvarhely—csikszeredai és parajd—gyergyószentmiklósi vasut is megépítve van.

A létűnt egy év alatt alig történt több a semminél. Hová lett a sok jó remény a teljes vagy részbeni kártérítésről? Rendeleteket adtak ki, eljárásokat szabályoztak, tömérdek papir fogyot el a bélyeges és bélyegtelen, felszerelt és felszeretlen kérvényekre, de a kártérítési szó kimaradt a szótárból.

Van tehát segítség, de nincs meg a só. Folyamatban van a segélyezési eljárás papiron, de nem látjuk a pénzt, amely nélkül nincs élet. S ha pénz is lesz az eljárásból, — amint halljuk, — nem sok köszönet lesz benne.

Ha segíteni akarunk, tudunk kell a valódi szükségletet s ha tudjuk, ahhoz kell mérnünk a segélyezés módját és mérvét. Aki tönkrement és most akar az élethez fogni, az nem fizethet az államnak az adón felül kamatot is. Kártérítésről álmodtunk és a legszűkebb határok közé szabott segélyt kaphatunk — kamatra.

Mi székelyek, évtizedeken át sokat panaszoltunk, érünk sokan sokszor szót emeltek, de igazi tetteket akkor sem láttunk, most sem látunk.

A Székelyföld rekonstrukciója nemzeti kötelesség és nemzetépítés! Kikiáltanak a magyarság végvárának és mi büszkén valljuk magunkat annak! Az Isten áldja meg az illetékeseket, most igazán itt az idő: tegyenek értünk!

Ne a segélyezés, hanem a kártérítés kérdését adják olyan emberek kezébe, akik jól ismerik a helyi viszonyokat. Örömmel fogadjuk azt a még nem ellenőrizhető hírt, hogy a kártérítés ügyét a vármegyék főispánjai és a törvényhatóságok kiküldött emberei veszik kezükbe. Ez esetben hisszük, hogy kevesebb lesz a rendelet és több a tett! De ehhez pénz kell és ezen nem szabad gondolkozni.

Béke készségünk.

Csikszereda, okt. 9.

Czernin külügyminiszternek Wokerle miniszterelnök ebédjén mondott beszéde a legnagyobb mértékben magára hívja mindazok figyelmét, akik tisztességes kivezető utat keresnek a negyedik évébe lépett világháború pusztításából és borzalmaiból.

Nem először jelentjük ki a tisztességes békére való hajlandóságunkat, azt, hogy nincsenek hódító szándékaink, aminthogy nem is lehetnek, hiszen nem mi kezdtük a háborút, csak létűnkért küzdünk ellenségeink légiójával szemben. Nem először mondjuk meg, hogy készek vagyunk az önvédelmünkre kihuzott kardot, melyet annyi dicsőséggel forgattunk három éven át, hüvelyébe visszadugni, ha viszont ellenségeink is lemondanak egyenesen semmivételünkre irányuló szándékukról. Ha még világosabb beszéd, őszintébb színvallás kellett az eddiginél, külügyminiszterünk nyilatkozatában most megkaphatták azok, akik nem akarják a süketet játszani mindenféle békehajlandósággal szemben.

Czernin nyilatkozata nemcsak a háboruból kivezető utat jelöli meg, hanem lojális őszinteséggel akceptálva a pápai békeközvetítésben e részben felvetetteket, határozottan ró áll arra az alapra is, mely lehetővé tenné, hogy a jövőben ily vérontások elkerültesse. A jövőre nézve hajlandók vagyunk lemondani a fegyverkezésről, de természetesen csak abban az esetben, ha ez a lemondás általános, nemzetközi lesz. Hogy ezt másként elgondolni se lehet, napnál világosabb. És arról talán az angol pöffeszkedés is letett már, hogy a központi hatalmakat ellenségeik fogják lefegyverezni, amint ezt még nem is oly régen ígérték, miután belátta, hogy ez egyszerűen nem megy. Hozzájárultunk tehát a nemzetközi leszerepléshez, de akkor az angol marinismus ősi hagyományaival annyira ellentétes szárazföldi militarismusként is meg kell szünni. Így készek vagyunk az alkura és készek vagyunk a nemzetközi válszolt biráskodásra is. — Nem kívánunk területnagyságot, ha ellenségeink is felszabadítják az általuk elfoglalt területeket. Pedig a hadi térkép nagyon is a mi javunkra van, elenyésző csekélység a mienkhez képest az ellenségeink hódítása. De követelnünk kell mindenestre a háboru utáni időre, hogy gazdasági téren is szűnjön meg ellenük minden adáz agyarkodás, mint a hogy ezt az ántánt párisi konferenciája annak idején elhatározta és ép e napokban is egy londoni gyűlés kimondotta.

A legnyitabb, legőszintébb kijelentése ez, ismételtén békére való hajlandóságunknak. Valóban csak sátni megátalkodottság utasíthatja vissza. Nem a jövőtől való félelem, nem kimerültségünk, a harc további folytatására való képtelenségünk dikálja ezt a hajlandóságot most sem, mint nem volt indító oka az előző alkalmakkor sem. Az elfogulatlan szemlélő előtt mindennek tisztának kell lenni. Hareteri helyzetünkkel a legnagyobb mértékben meg lehetünk elégedve, ellenségeink sehol sem tudtak eredményt elérni hadseregeink ércfalával szemben s a frontok mögött levők bár nem csekély áldozatok és önmegtágadás árán, de nem szűnő elszántsággal viselik a háboru nehéz terheit, tudva, hogy ezzel csak kiegészítik a hősi munkát, melyet hadra kelt fiaink millió halállal szembenézve végeznek. Megmutattuk, hogy legyőzhetetlenek vagyunk. Ezért tehetjük meg ismételtén a békére való ajánlatot.

De nagyon természetesnek kell vennünk Czernin ama kijelentését, hogy ez a békekészségünk nem maradhat meg mai formájában, ha ellenségeink még tovább is a háboru folytatására kényszerítenek bennünket bűnös makacsságukkal. Feltételeink akkor mások lesznek és nem is lehetnek a maiak. A háboru folytatása büntény az emberiség ellen. De akkor vegyék el büntetésüket azok, akik a tisztességes békének útját állják.

Külgyminiszterünk okos, engedékeny, minden tekintetben kifogástalan szavainak lesz-e vajjon hatása ellenségeinknél? A mi nagyon fontos kell, hogy legyen elhatározásukra: Németország is ugyanazon elveket magáévátette. Bizonyára nem fog késni ennek

német részről való kinyilatkoztatása. Akkor valóban nem lesz mivel előhozakodniok, melylyel a háboru folytatására való eltökélttségüket igazolni próbálják. Mindenütt nagyon rosszul áll az ántánt dolga. Talán gonosz szellemük: Anglia is belátja végre, hogy ütött a komoly meggondolás órája.

Állami borpince Csikban.

A földmivelési kormány a hortermelés fejlesztése és a bornak minél előnyösebb értékesítése érdekében már a közeli időben állami közpincéket fog létesíteni. Ez a terv még a Tisza kormány idejében felmerült, de akkor nem jutott tovább az előmunkálatok stádiumainál. Mezősý Béla földmivelésügyi miniszter most felismerte a kérdés rendkívüli fontosságát és megbizta Bottlik István államtitkárt és Lónyay miniszteri tanácsost, hogy az új intézmény felállítására vonatkozó javaslatot kidolgozzák.

A tervezet már teljesen kész, úgy, hogy a legközelebbi időben hozzá lehet látni a kivitelhez. A kormány egyelőre Árvavármegyében, Csikmegyében és Kolozsváron fog állami közpincéket létesíteni, de természetesen tervbe van véve közpince felállítása más helyeken is. Az intézmény altruisztikus vállalkozás lesz és célja a borpincék nemesítése, az értékesítésnek bizonyos tekintetben az állam kezébe való átvétele, aminek különösen a tervbevétt nagyarányu export szempontjából lesz jelentősége. Tudvalevő ugyanis, hogy a Wekerleféle valutajavítási programnak egyik fontos tényezője a borkivitel lesz, amelynek megszervezése ügyében éppen most folyak tárgyalások. A háboru utáni a többtermelés gondolatának megvalósításával kapcsolatban még fontosabb állami érdek lesz a külföldön is kitűnő renegejü hazai bortermelésünk további fejlesztése, aminek szintén hathatós eszköze lesz az állami közpincék minél kiterjedtebb hálózata.

A Kolozsváron létesítendő közpince a mostani Erdélyi Pince Egylet-ből fog kialakulni. Ez a régi és bevált testület fogja a szervezetet adni az Erdély szívében felállítandó állami közpince létesítéséhez.

A határidős felmentések.

A honvédelmi miniszter a következőket közli:

A folyamatban lévő felmentési revízióval kapcsolatban szükségessé vált, hogy az ugynevezett határidős, vagyis csak egy bizonyos meghatározott időre szóló felmentések tekintetében pontosan körvonalozott viszonyok és bizonyos állandóság lépjen életbe. Ebből kifolyólag: 1. a jövőben a határidős felmentések alkalmával hozandó határozat következőképpen fog szólni: a) „Egyelőre . . .-ig felmentetik“, vagy b) „ . . .-ig felmentetik“. Tovább nem. Ezen a napon behívás nélkül bevonulni köteles“.

Ad a) Azok számára, a kik „egyelőre . . .-ig felmentetik“ határozatot kaptak, megvan a lehetőség a felmentés meghosszabbítására egy későbbi névjegyzék alakjában előadott kérelem alapján, azon esetben, ha a meghosszabbítást az igazolt indokok tényleg szükségessé teszik. A közigazgatási hatóságok lesznek felhatalmazva, hogy ily egyéneknek szükség esetén bevarási engedélyt adhassanak.

Ad b) Oly egyének felmentésének meghosszabbítása azonban, a kik . . .-ig felmentetik, tovább nem, ezen a napon behívás nélkül bevonulni köteles“ határozatot kaptak, elvileg nem lehetséges. Ezeknek a kitüntetett felmentési határidő napján katonai szolgálatra okvetlenül be kell vonulniok, mert a közigazgatási hatóságoknak a jövőben tilos lesz ily egyéneknek bevarási engedélyt adniok, még ha az illetők fentiek dacára felmentésüket kérelmeznék is.

2. Mindazonkál a határidőre felmentettek-nél, kikre nézve a revíziós döntés már meg történt és kiknél a felmentési revízió alkalmával kiadott felmentési igazolványukban még nem az előző 1. pont alatt említett két határozat valamelyike használtatott, a kezükben lévő felmentési igazolványban megjelölt határ-

idő végérvényesnek tekintendő, s e szerint az illetőknek a határidő lejártával katonai szolgálatra elvileg mind be kell vonulniok.

Hogy azonban ilyen egyéneknek is lehetővé tétessék annak elbírálása, vajjon fennállanak-e és mily mértékben olyan körülmények, a melyek a felmentés meghosszabbítását és az „egyelőre . . .-ig felmentetik“ határozat odaitélését egyes kivételes esetekben indokoltá teszik, ez egyének felmentésük meghosszabbítását folyó évi október 25-ig névjegyzékkel kérelmezhetik, illetőleg arra javaslatba hozhatók. A közigazgatási hatóságok felhatalmaztatnak, hogy igazolt szükségesség esetén ezek részére legkésőbb 1918. évi január 1-ig bevarási engedélyt adhassanak.

Folyó évi október 25-ike után megszűnik a közigazgatási hatóságok e meghatalmazása és ez időponttól kezdve mindazoknak a határidős felmentetteknek, kiknek ilyen bevarási engedélyük nincsen és nem az „egyelőre . . .-ig felmentetik“ szavakkal kifejezett határozattal bírnak, a felmentési határidőt követő napon a katonai szolgálatra külön behívási parancs nélkül okvetlenül be kell vonulniok.

3. A 2. pontban foglalt intézkedés nem vonatkozik azokra a határidős felmentettek-re, a kiknek felmentése revízió alatt áll ugyan, de nem kaptak még revíziós döntést. Ezeknek felmentése az erre vonatkozólag kiadott eddigi intézkedés szerint mindaddig meg van hosszabbítva, a míg felmentésükre vonatkozólag revízióból kifolyólag döntés nem történt.

Ugyancsak nem vonatkozik a 2. pontban foglalt intézkedés azokra a mező- és erdőgazdasági szempontból felmentett egyének-re, a kiknek már a revízió folytán szeptember 30-ig engedélyezett felmentése általánosságban október 31-ig, illetőleg ugyancsak a revízió folytán október 31-ig engedélyezett felmentése általánosságban november 30-ig hosszabbított meg. Ezeknek a kiadott intézkedés szerint az emigy meghosszabbított felmentés leteltével okvetlenül be kell vonulniok és részükre bevarási engedély nem adható.

4. Oly egyének végre, kik a mezőgazdaságban a téli hónapok alatt foglalkozásukban nélkülözhetők, a kikre azonban a tavaszi és nyári időszakban ott ismét szükség lesz, a jövőben a következő határozatot fogják kapni: „Felmentése . . .-n megszűnik. Ezen napon katonai kiképzés céljából bevonulni köteles. Felmentése 1918 március 1-én ismét érvénybe lép és 1918 november 30-ig tart“. Ilyen egyének a kitűzött napon okvetlenül bevonulni tartoznak, részükre bevarási engedély nem adható. Felmentési igazolványukat a felmentési újbóli érvényesítésének igazolása céljából gondosan őrizték meg.

Kövess tábornagy — Tiszáról.

Herczeg Géza, a Pester-Lloyd haditudósítója, fölkereste Tisza István grófot a fronton. A volt miniszterelnök meglátogatására báró Kövess Herman tábornagtól kapott engedelmet. Kövess ezekkel a szavakkal bocsátotta utjára:

— Szivesen adom meg Önnek az engedelmet, hogy meglátogassa azt a frontszakaszt, amelyen Tisza István gróf ezredes vezetése alatt, a második huszárezred harcol. A pompás honvédhuszárok a legutóbbi harcokban is kitűntették magukat és méltóknak bizonyultak a régi jó hírnevükhöz. A volt miniszterelnök igazán nem választhatott volna magának szebb és éldekesebb szerepet, mint ezt: vitéz magyar huszároknak a parancsnoka a fronton. És Tisza katonának is bevált. Ugy látszik a feladata érdeklő és lelkesítő, képességeivel pedig a legnagyobb föladatak megoldására termett. A katonai tudományokban teljesen beleélte magát és látható kedvvel dolgozik. Bevonulása óta csak a parlamenti ülésekre utazott el, akkor is csak pár napig volt távol ezredétől. Magam, nagy elfoglaltságom miatt, sajnos, nem kereshettem még föl őt a fronton, de mihelyt ráérek, meglátogatom. Ha a második huszárezredhez érkezik, adja át a huszároknak és ezredesüknek szívélyes üdvözlőmet.

A Csikszeredai Takarékpénztár r. t. közgyűlése.

Vasárnap, f. hó 7-én tartotta meg az intézet 34. üzletévi rendes közgyűlését, a részvényesek igen élénk érdeklődése mellett. Megjelent a közgyűlésen Dr. Tolnay Lajos varmegyénk főispánja is, ki ezzel is tanujelét adta annak, hogy varmegyénk pénz-, hitel- és közgazdasági kérdései iránt is meleg érdeklődéssel viseltetik.

A közgyűlésen T. Nagy Imre kir. tanácsos elnökölt. A tárgysorozat egyes pontjait Balogh Géza ügyvezető-igazgató terjesztette elő. Többször ismertette a nyomtatásban is megjelent mérleg-számlát, majd az igazgatóság javaslata értelmében ajánlotta a közgyűlésnek, hogy az elért nyereséget az inváziós károk miatt ideiglenesen tartalékolja. A közgyűlés ilyen értelemben határozott, majd az elmúlt üzleti évre a felmentvényt úgy az igazgatóság, mint felügyelő-bizottságnak megadta.

Ezt követte a modern bankári követelményeknek megfelelően átdolgozott alapszabály módosítás, mit a közgyűlés szintén minden változtatás nélkül elfogadott.

Majd Balogh igazgató előterjesztette, hogy Gyalóky Sándor ny. főispán és Orbán János igazgatósági tagságukról lemondottak, mit a közgyűlés tudomásul vett, s Gyalóky Sándornak Nagy Imre elnök javaslata alapján jegyzőkönyvi köszönetet is szavazott. A megüresült két igazgatósági tagsági helyre egyhangú felkiáltással Dr. Tolnay Lajos varmegyénk főispánja és Lázár Miklós földbirtokos választott meg. Előterjesztette Balogh igazgató Dr. Gál József igazgatósági tagságáról való lemondását is, de egyben javasolta a közgyűlésnek, hogy az intézet érdekében mindenkoron kifejtett eredményes munkásságára való tekintettel újjólag válassza meg, ami szintén megtörtént. Lemondott továbbá távolléte miatt Dr. Bocskor Béla felügyelő-bizottsági tag is, kinek a közgyűlés szintén jegyzőkönyvi köszönetét nyilvánította eredményes munkásságáért, s helyére Böjthy Gábor vm. levéltárost választotta meg. Végül a közgyűlés elfogadta Jakab Gyula pénztáros lemondását.

Kész az új hadisegélytörvény.

Október közepén a Ház elé került.

A hadisegélyezés ügye végre tető alá került. Amint illetékes helyről értesülünk. Wekerle pénzügyminiszter már elkészítette a hadisegélyezésről szóló törvény javaslatát. A kormány a Ház legközelebbi ülésén terjeszti elő a javaslatot. Eleinte ugyan arról volt szó, hogy kormányrendelettel rendezik a hadisegélyezés ügyét, ezt a tervet azonban fel kellett adni. Az új javaslat ugyanis egyrészt nagyon mélyen belenyúl az állam kasszájába, másrészt több fenálló törvényt korrigál meg és helyez hatályon kívül. Ez a két szempont teszi szükségessé, hogy a kormány javaslatát a parlament elé vigye és törvényhozási intézkedéssel üssék nyelbe a katonák családjainak támogatását. Ez a két körülmény volt oka annak is, hogy az ügy, amelynek sürgőssége iránt semmi kétség nincsen, kesedelmet szenvedett.

A javaslat hármias irányban reformálja meg a segélyügyet. A hadisegélyeket mindenestre lényegesen felemelik. Ez a reform első irányelve. Nem olyan rendszer szerint, mint Ausztriában, a segély összege azonban mégis egyes esetekben az osztrák mértéket is meghaladja. Más — kevésbé indokolt esetekben — bizony az osztrák mértéken alul marad. A reform második irányelve: a rászorultság. A kormány csak azokat a családokat kívánja segélyben részesíteni, akik a segélyre csakugyan rá vannak szorulva. Ez az alapelve a javaslatnak az, amely az osztrák törvénytől lényegesen eltér. Részletes szabályokat tartalmaz a törvényjavaslat annak a különbségnek a kiegyenlítésére, amely a falusi és városi lakosság igénye között fenforog. Harmadik vezérlő szempontja a reformnak, hogy a segélyigény megállapítása és általában a segélyügy kezelése az igazság és méltányosság követelményeinek megfelelően. A pénzügyminiszter tekintetbe vette azt a sok panaszt, amely a segélyezés mai rendszere mellett felmerült és főképp a gróf Károlyi Lászlóné-féle tervezet alapján oldotta meg a kérdést.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Apponyi a székelyek között.

Hírt adtunk már arról, hogy Apponyi Albert gróf kultuszminiszter a minap meglátogatta a harctérem levő fiát és utközben néhány napig Ditró községben tartózkodott. Ott a gyergyói székelyek fölkeresték őt Tolnay Lajos főispán vezetésével és ünnepezték a minisztert. Apponyi a többi között ezeket mondotta az üdvözlésre.

— Fájdalommal látom itt a szenvedést és a pusztulást, a mit az ellenség betörése okozott. De mi nem vagyunk felelősek ennek keletkezéséért. Mi a másét nem akartuk, ők akarták a miénket elvenni és most sem rajtunk múlik a szenvedések megszüntetése, mert úgy feleséges királyunk, mint mi, a kormánya, most is akarjuk a békét. Közös külügyminiszterünk a német birodalon külügyminiszterével egyetértve éppen most jelentette ki ismételten, hogy nem törekszünk hódításokra és készek vagyunk a béketárgyalás asztalához leülni. De sajnos, ellenségeink nem mutatnak elég békehajlandóságot, sőt legutóbb is történet tekintélyes tettező részéről olyan nyilatkozat, hogy követelik Erdélyt. Szerintem úgy tesznek, mint a gyakorlott ferblista, kinek nincs ütőkártyája, de hogy a játszótársát megtévessze, úgy tesz, mintha volna. Mi Erdélyből egy talpalatnyit sem engedünk. Azt akarjuk, hogy a magyar nemzet részestüljön a nemzeti élet teljességében, a katonai intézmény minden ízében magyar legyen, hogy a trónnak és a hazának még erősebb támasza legyen.

— Honvéd tisztok kitüntetés. A m. kir. honvédség legutóbbi „Rendeleti Közlöny”-e az alábbi brassói 24. honvéd gyalogezredbeli tisztok kitüntetését közli: Nagy Pál ezredesnek és Barabás Gerő századosnak a Lipótrend lovagkeresztjét a hadidisziménnyei és a kardokat; Schmidt Frigyes tartalékos főhadnagynak és Raglan Vazul századosnak a 3. osztályú vaskorona-rendet a hadidisziménnel és a kardokat; Székely Ferencz, a 310. honvéd gyalogezredhez beosztott tartalékos főhadnagynak a 3. osztályú katonai érdemkeresztet a hadidisziménnel és a kardokat adományozták. Petke Gyula főhadnagynak az újlagos legfelsőbb dicséző elismerés (Signum laudis) mázodsor, a kardok egyidejű adományozása mellett; Fekete Mihály, Förcsny Márton főhadnagynak, Zathureczky László tartalékos hadnagynak a legfelsőbb dicséző elismerés (Signum laudis) újlag, a kardok egyidejű adományozása mellett, végül Bay Miklós főhadnagynak a legfelsőbb dicséző elismerés (Signum laudis) a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adatott.

— A gyöngyösi polgármester balesete a fronton. Egerből jelentik: Hevesvarmegye egy küldöttsége látogatta meg a fronton a 10-es honvédek. Ez alkalommal Kemény János gyöngyösi polgármester lovon tette meg az utat a Magyarosra. Az egyik hegyoldalon egy gránátrobbanástól megbokrosodott a ló és a polgármestert levetette. Kemény János az arcan megérült, szerencsére azonban nem súlyosan. Sebét a helyszínén kimenták és bekötötték. Mire a polgármester visszatért a frontról, már begyógyult sérülése.

— Elítelt hazaáruló. A kolozsvári m. kir. honvédhadosztálybírósa 1387/916. számú ítéletével György György (Matri) gyimesbükki-hidegspataki lakos, 55 éves napszámot az állam hadiereje ellen elkövetett bűntettben bűnösnek mondta ki és emiatt 3 évi, havonként egy napi kenyér és víz melletti börtönnel, a börtön napokon kemény fekhelylyel, a büntetési idő első és minden hatodik hónapjában 88 napi magánfogságba zárással súlyosított súlyos börtönrre ítélte.

— Házasság. Bereczk Lajos főgimn. tanár, egyéves önkéntes és Kálnoky Annuska áll. tanítónő szeptember 24-én Várdotfalván házasságot kötöttek.

— A csikszeredai róm. kath. főgimnázium tanártestülete és ifjusága f. hó 9-én délelőtt Fitód közvetlen szomszédságában nyugvó Veréb István hetes huszár sírjánál kegyelettel áldoztak annak emlékeztére, hogy egy évvel ezelőtt verték ki diadalmas hadaik városunkból és mezőinkről az orvul bemezéskedett ellenséget. Kassai Lajos igazgató megindult lélekből fakadt beszédére az ifjuság lelkesedve igérte meg, hogy a törpe kis fakeszttel jelölt halom gondjainak oltára lett s azon egy méltó emlékjel emelésére gyűjtést is rendez.

— Választások a városnál. E címen lapunk legutóbbi számában a városi főjegyzői állásra pályázók között említettük dr. Márton László nevét is, ki azonban nem azonos a hasonló nevű szépvízi főszolgabíróval, hanem ügyvédjelölt.

— A helybeli „Napközi Otthon” köszönete. A Pro Transilvania jóvoltából, ha később is, mind máshol, Csikszeredában is létesült a „Napközi Otthon”. Folyó hó 1-seje óta 105—131 gyermek, olyan gyermek nyer benne naponként kétszer testi táplálást és egész nappal szellemi ellátást is, akik eme kétféle nevelési eszközre a lehető legjobban rá vannak utalva a köz helyesen értelmezett igen fontos érdekéből. Eddig igen kevesen tudnak városunk ezen emberbaráti intézményéről. Itt hozzuk tehát i. t. olvasóink tudomására a „Napközi Otthon” létezését s egyuttal hálás köszönetet mondunk Cseh István hentes és meszárosnak, aki szíves volt az Otthonnak hetenként két kilogramm húst ingyen ajánlani fel. — Bár igaz lenne ez ügy érdekében is a mondás: A példa vonz!

— A Kereskedő és iparos urak figyelmébe. Nehány kereskedő és iparos, bár tanoncok összeírása alkalmával nyomtatékosan lettek figyelmeztetve azok iskolai beirattatására, törvényesabta kötelességüknek eleget nem tettek. Illetékes helyről figyelmeztetnek az illetők, hogy a régi huza-vonának vége van, mindenféle össze-vissza beszéléssel nem lehet a tanoncokat elvonni az iskolától. Minden kereskedő és iparos köteles tehát tanoncát, de még ugynevezett „segédjét” is beirattani az iskolába és oda el is járattani, ha a segédnek nevezett az ipartestület által törvényesen felszabadítva nem lett. — Az, hogy a kereskedő főnök azt mondja: X Y tanulója segéd, mert ő felszabadította s erről írást is állított ki neki, törvényellenes és semmis, sőt büntetendő cselekmény, mert vétett eljárásával a kereskedő a törvény ellen.

— Kézdivásárhely polgármestere az alispáni székben. Kézdivásárhelyi tudósítónk írja: A városban nagyon bizakodnak abban, hogy a legközelebbi alispán választásnál Kézdivásárhely polgármesterét, dr. Török Andort sikerül az alispáni székbe segíteni. Garancia erre a polgármester két évtizedes közigazgatási multja, gyakorlottsága és közismert ellogulatlansága, hogy t. i. bár exponált állásban mindig független érzelmű maradt, a más pártállásuak táborában is becsülést vívott ki magának pártatlanságával.

— A 82. gyalogezred zenekara Brassóban. A hadseregparancsnokság a székelyudvarhelyi 82. gyalogezred zenekarát Brassóba vezényelte a temetésekben való közreműködésre és hetenként háromszori tőrzene játszására.

— Katonai kinevezések. Koós Károly brassói 24. honvéd gyalogezredbeli hadnagyot főhadnaggyá és Soinay Sándor ugyanezen ezredbeli zászlóst tartalékos hadnaggyá nevezték ki.

— A választójogi törvényjavaslat a minisztertanácsban. Mint beavatott forrásból értesülünk, az általános választójogi törvénytervezete elkészült, a büntető rendelkezésekről szóló függelékekkel együtt. Vázsonyi Vilmos dr. választójogi miniszter most dolgozik a javaslat indokolásán ez az új kerületi beosztáson. Az összes javaslatok legközelebb minisztertanács elé kerülnek, amelyen véleményezés céljából kiadják a kormány minden egyes tagjának.

— **Mozi a vigadóban.** A katonaság által a modern követelményeknek megfelelő kényelemmel átalakított vármegyei vigadóban a tábori mozgó-színház nap-nap után fokozott érdeklődés és a közönség készséges támogatása mellett tartja jól megvalogatott előadásait. A színház repertoírja állandóan friss és magas színvonalu újdonságokkal kedveskedik a közönségnek, melyek minden más szórakozás hiányában valóságos jótétemény a mindig eleven tábori mozi. A színház emellett a jótékonyosság szolgálatában hazafiás célt szolgál és igen jelentékeny anyagi sikert ért már eddig is el. A színház látogatóit természetesen főként a katonák teszik ki, akikre valóban üdítően hat a pár órás szórakozás. Legutóbb említést tettünk a „Golem” előadásának késői megkezdéséről. Utólagos értesülésünk szerint a késedelem oka a vetítő gép motor hibája volt, ami természetesen minden mozgószínházban elő szokott fordulni. Az előadások a legnagyobb pontossággal kezdődnek és aki a kellő időben meg nem jelenik, az kint marad.

— **Értesítés.** A Nadragé féle Frontvarieté f. hó 17-én és 18-án Csikszereván a Vigadó nagytermében előadást rendez, a következő műsorról: Nadragé R. vezetése mellett, fellépnek: 1. Marsch (Induló) 2. Ouverture (Nyitány) Leopoldi H. ur, 3. Murdini ur a vig búvész, 4. Petke k. a humorista hölgy. 5. Nadragé Richard ur a beszélő bábuival. Szünet. 6. Nyitány: Leopoldi H. ur. 7. Morello ur mókázó és egyensúly művész. 8. Leopoldi ur zongora humorista. 9. Rachmé k. a táncművész. 10. Morello és Murdini urak búvész utazók. 11. Záró induló. Az esetleges változások fenntartásával.

— **Hivatalból fölmentendő iparosok.** A honvédelmi miniszter egyes ipari szakmákhoz tartozó iparosok és segédek fölmentése tárgyában rendeletet intézett az összes honvédelmi parancsnokságokhoz. Ezt a rendeletet másolatban tudomásvétel és mihez tartás végett megküldte Csikszereva polgármesteri hivatalához is. A rendelet a következő: Az összes mögöttes országrészbeli alakulatoknál beosztott arcvonalbeli szolgálatra alkalmatlan szakképzett bodnárok, pintérek, kádárok és ezek alkalmazottai, továbbá kéményseprők, nyergesek és bádogosok közül azok, akik jelenlegi beosztásukban nélkülözhetők, 1917. évi november 30-ig azonnal hivatalból fölmentendők és legutóbbi munkahelyükre szabadságolándók. A szabadságolás megtörténtéről a városi polgármester értesítendő hozzám pedig november hó elsejéig a fölmentett egyénekről egy összeített névjegyvék küldendő be.

687—1917.

mj.

Pályázati hirdetmény.

Csikvármegye magánjavainak kezelésére vonatkozó alapszabályok 6. és 14. §-ai alapján felhívom mindazokat, a kik a „Ruházati”, „Lóbeszerzési” továbbá az „Ipar” alapból a folyó évben kiosztandó, alább felsorolt ösztöndíjakat vagy segélypénzeket elnyerni óhajtják, hogy eziránti kérvényeiket hozzám 1917. évi november hó 20. napjáig adják be, mert a később érkező folyamodványok nem fognak figyelembe vétetni s hivatalból vissza fognak utasítani.

Betöltés alá kerülnek az alábbi ösztöndíjak:

A) „Ruházati alap”-ból:

1. Egy 600 koronás ösztöndíj az egyetem jogi fakultására.
2. Kettő, egyenkint 1200 koronás ösztöndíj az egyetem orvosi fakultására.
3. Egy 600 koronás ösztöndíj az egyetem bölcsészeti fakultására.
4. Egy 600 koronás ösztöndíj a gazdasági akadémiára.
5. Egy 600 koronás ösztöndíj a bányászati főiskolára.
6. Egy 600 koronás művészeti ösztöndíj.

7. Egy 400 koronás ösztöndíj a középipar iskolára.

8. Kettő, egyenkint 300 koronás ösztöndíj az erdőéri szakiskolára.

9. Madár Imre-féle 268 koronás gimnáziumi ösztöndíj.

B) „Lóbeszerzési alap”-ból:

1. Egy 600 koronás ösztöndíj az egyetem jogi fakultására.

Kiosztás alá kerülnek:

C) a „Ruházati alap”-ból:

Az erdészeti, bányászati, gazdasági, műegyetemi, műipari, művészeti, jogi, orvosi és bölcsészeti felsőbb tanintézeteket hallgató s legalább is jó előmenetelt igazoló tanulók között 200—400 koronáig terjedő segélypénzek.

D) a „Lóbeszerzési alap”-ból:

Gimnáziumot, reál- és ipariskolát, tanítóképezdét, valamint erdészetet, bányászatot, gazdaságot, műegyetemet, műipart, jogot, orvostant és bölcsészettant hallgató s legalább is jó előmenetelt igazoló, csikvármegyei székely huszár családok fiúágon való leszármazói között különböző segélypénzek.

C) az „Ipar alap”-ból:

200—400 koronás segélyek a felső ipariskolák s ipari szakiskolák arra érdemes pályázó s legalább jó előmenetelt igazoló, csikvármegyei származású s ide illetékes székely tanulók között.

A kik a „Lóbeszerzési alap”-ból kérnek segélyt, tartoznak a huszár családok bármelyikéből való leszármazásukat igazolni s a mellett iskolai és vagyoni bizonyítványt is bemutatni; azok pedig, a kik a „Ruházati” vagy „Ipar” alapból kérnek segélyt, kéréseikhez iskolai és vagyoni bizonyítványt tartoznak mellékelni és a mellett igazolni kötelesek, hogy Csikvármegyében született, csikvármegyei székely származású és e megyében illetékességgel bíró apák gyermekei.

Azon folyamodó tanulók, vagy szülők kérvényei, a kik több, mint 15 éve, hogy Csikvármegyéből távol vannak, az érvényben levő szabályok szerint figyelembe nem fognak vétetni s hivatalból fognak visszautasítani.

Megjegyztetik, hogy folyamodók hatóságilag hitelesített iskolai bizonyítványt tartoznak kérvényeikhez csatolni, mivel azok nem adatnak vissza.

Hangsúlyozom, hogy ezen hirdetményben felsorolt ösztöndíjak és segélypénzek felosztása fölött tartandó igazgató-tanácsi határozat senkinek sem fog külön kézbesíttetni, hanem a „Csiki Lapok” és „Csikvármegye” című lapokban való megjelenésüktől számított 8 nap alatt kell felelbezn.

Csikvármegye magánjavai igazgatótanácsának elnöksége:

Dr. Kovács Gyárfás,
igazgató h.

Fejér Sándor,
alispán,
ig. tan. elnök.

Házeladás! Csikszereván a Kossuth Lajos-utca 17. szám alatti terjedelmes telken levő ház és Várdotfalva határában levő egy hold elsőrendű szántó föld 60000 korona (hatvanezer korona) árban eladó. **Bővebb felvilágosítással szolgál Albert Sándor ur Csikszereva, Szentlélek utca.**

Sz. 11432—1917.

3—3

ai.

Pályázati hirdetmény.

Csikvármegye központi közigazgatásánál elhalálozás, illetőleg nyugdíjazás folytán megüresedett és kinevezés útján betöltendő:

1. egy főlevéltárnoki állásra a IX. fizetési osztálynak megfelelő javadalma-zással;

2. egy irodaigazgatói állásra, ugyancsak a IX. fizetési osztálynak megfelelő javadalmazással, továbbá

3. két irodasegéd-tiszti állásra a XI. fizetési osztálynak megfelelő javadalmazással és végül

4. négy hivatali szolgálai állásra a megállapított javadalmak és illetményekkel, valamint az ezen állások betöltése folytán esetleg megüresedő más állásokra is, a vármegyei ügyviteli szabályzat 2. §-a alapján ezennel pályázatot hirdetek.

Ha főlevéltárnoknak oly pályázó neveztetik ki, akinek főiskolai képesítése van, a megállapított évi pótlékban részesül, ha pedig oly pályázó neveztetik ki, akinek az országos levéltári fogalmazói szakvizsgálata megvan, vagy e vizsgát később leteszi, az 1912. évi LVII. tc. 11. §-a értelmében a VIII. fizetési osztályba előléptethető.

Az irodaigazgatói állás betöltésénél előnyben részesülnek azon pályázók, kik a német nyelvet szóban és írásban bírják.

Az irodasegéd-tiszti és szolgálai állások betöltésénél, amennyiben ezen állásokra más fizetésben levő kebelbeli vagy nyugdíjasok nem pályáznának, az 1873. évi II. tc. rendelkezései értelmében a kellő képesítéssel bíró igazolványos altisztek — más pályázók felett — elsőbbséggel bírnak.

Felhívom ennél fogva mindazokat, kik az itt felsorolt állások valamelyikét elnyerni óhajtják, az 1883. évi I. törvényekben előirt minősítésüket, eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt és szabályszerűen felbélyegzett pályázati kérvényüket, a vármegyei ügyviteli szabályok 4. §-ban megjelölt uton, Csikvármegye főispánjához címezve, de hozzám legkésőbb folyó évi október hó 27-én déli 12 óráig annál is inkább nyújtásuk be, mert a később beérkező pályázatok figyelembe nem vétetnek.

Csikszereva, 1917. évi szeptember hó 18-án.

Fejér Sándor,
alispán.

Pototzky Márton

kézmű- és divatáru-
üzlete megnyilt
Csikszereván, Kossuth Lajos-
utca (dr. Zakariás-féle házban).

„Agrár” takarékpénztári
részvényeket

335 koronájával vásárol az
Erdélyrészi Váltóüzlet R. T.
Marosvásárhely.